

Проаналізувавши структуру інноваційних активних підприємств, може виявити тенденцію зниження з кожним роком кількості цих підприємств. У 2016 р. відсоток інноваційно активних підприємств становив 17,3%, що на 1,2% більше ніж у 2014 р. Ця тенденція є підтвердженням того, що підприємствам необхідна державна підтримка та розробка державної інвестиційної та інноваційної політики щодо забезпечення структурних зрушень у промисловості України.

Література

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2002. - № 36. – Ст. 266.
2. Глобальный инновационный индекс : доклад [Электронный ресурс] / Всемирная организация интеллектуальной собственности, 2016. – 451с. – Режим доступа: <http://www.wipo.int/publications/en/>
3. Шумпетер Й. Теория экономического развития: исследования предпринимательской прибыли, капитала, кредита и цикла конъюнктуры / Й. Шумпетер; пер. с англ. Л. И. Кравченко. – Москва : Прогресс, 1982. – 455 с.
4. Инновационный менеджмент : учеб. для студ. вузов / [С. Д. Ильенкова, Л. М. Гохберг, С. Ю. Ягудин и др.]. – Москва : ЮНИТИ, 2000. – 328 с.
5. Санто Б. Инновация как средство экономического развития / Б. Санто ; пер. с венгер. Н. А. Русак. –Москва : Прогресс, 1990. – 296с.
6. Чухно А. Актуальные проблемы стратегии экономического и социального развития на современном этапе / А. Чухно // Экономика Украины. – 2004. – № 5. – С. 15-24.
7. Индекс глобальной конкурентоспособности 2016-2017 р. (The Global Competitiveness Index) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf
8. Інноваційна Україна 2020 : національна доповідь / за заг. ред. В.М. Гейця та ін.; НАН України. – Київ, 2015. – 336 с.

СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА СЕЛА ЯК МОТИВАЦІЙНИЙ ЧИННИК І РЕЗУЛЬТАТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

А. А. ВОРОНКОВА, канд. еконн. наук, доц.,
доц. кафедри менеджменту, економіки та маркетингу
Л. В. КУЦИНА, ст. викл. кафедри філософії та суспільних наук
Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

Під мотивацією розуміють сукупність внутрішніх і зовнішніх рушійних сил, що існують усередині чи поза людиною, збуджують у ній ентузіазм, спонукають до активних дій та призводять до досягнення власних цілей і цілей організації, забезпечуючи, в кінцевому підсумку, підвищення ефективності праці і зростання рівня та якості життя. І хоча у всі часи праця була джерелом матеріальних і духовних цінностей, а проблема стимулювання людей до праці ніколи не втрачала своєї актуальності,

сьогодні у сільському господарстві майже не застосовуються форми і методи стимулювання, які б сприяли високій ефективності праці. Навіть матеріальне стимулювання, як основна складова загальної системи мотивації, перестало бути мотивом до праці і основою відтворення робочої сили. Так, за останні роки реальна середньомісячна заробітна плата працівників сільськогосподарських підприємств майже не зросла, а рівень бідності жителів сільської місцевості за останні 15 років, навпаки, підвищився з 28 до 38,8% (за межею абсолютної бідності сьогодні знаходиться до 80% жителів села). В умовах децентралізації влади питання мотивації сільськогосподарських працівників, набуває особливої гостроти. І це, з одного боку, пов'язане із специфікою сільськогосподарського виробництва, а з іншого – викликане трансформаційними процесами та сучасним станом економічної і соціальної сфер сільських територій.

Одним із чинників мотивації праці є соціальна інфраструктура села, яка опосередковано впливає на ефективність виробництва через основну продуктивну силу – людей, а її занепад призводить до погіршення трудового потенціалу сільськогосподарських підприємств та зниження якості сільськогосподарського виробництва. З іншого боку, поліпшення рівня життя сільського населення знаходиться в прямій залежності від сільськогосподарського виробництва, а саме від агроформувань, які діють на території села, тобто від того, наскільки вони спроможні забезпечити працездатне населення повноцінними робочими місцями, забезпечити гідну оплату праці та брати участь у розбудові об'єктів соціальної інфраструктури на селі, яка підвищує привабливість території, сприяє покращенню якості трудового потенціалу, стримує відтік працездатного населення.

Реалії сьогодення: передача до комунальної власності об'єктів соціальної інфраструктури, яка раніше була власністю сільськогосподарських підприємств, та недостатність коштів у селищних рад; відсутність бажання у великотоварних підприємств і агрохолдингів вкладати фінансові ресурси у розвиток соціальної інфраструктури села; результат – занепад соціальної інфраструктури села, що призводить до погіршення трудового потенціалу сільськогосподарських підприємств та зниження якості виробництва, а далі – вплив і деградація робочої сили, обезлюднення сіл, їх зникнення та поява депресивних сільських територій. Кількість сільських населених пунктів за 2007-2017 р.р. зменшилася на 185 од., а за 25 років (1991-2016) – на 468 сіл [1].

Проведене нами анкетування працівників одного із сільськогосподарських підприємств Тростянецького району Сумської області свідчить про зростання, порівняно з матеріальними чинниками, мотиваційної ролі складових соціальної інфраструктури (школи, дитячі садки, заклади охорони здоров'я, транспорт, зв'язок), які можуть забезпечити повноцінне життя та виховання дітей у сільській місцевості.

Нові можливості розвитку соціальної інфраструктури сільських територій в Україні з'являються в умовах процесу децентралізації влади.

Реалізація ж цих можливостей стикається з цілою низкою проблем і протиріч.

Наприклад, одна із можливостей – це підвищення якості освіти у сільській місцевості (необхідність якої цього року була доведена результатами вступної кампанії до закладів вищої освіти), проблема – закриття шкіл. Але розуміння реальних процесів завжди пов'язане з необхідністю розуміння контексту. Тобто, у нашому випадку реальність – кількість шкіл прив'язана до кількості дітей. При відсутності дітей відсутня раціональна мотивація підтримувати інфраструктуру школи. І це логічно: навіщо витрачати кошти на школу, де учнів менше, ніж вчителів. Звідси намагання вирішити проблему і – з'являється у школі учитель-універсал, який не тільки викладає декілька предметів, а й поєднує обов'язки директора, завгоспа, а, можливо, і прибиральниці. Така школа може забезпечити не освітню, а контролюючу (виховну) функцію – діти просто під наглядом, але освіта тут відсутня. Звідси, можемо зробити висновок: українське село поступово вмирає, а разом з цим відбувається деградація соціальної інфраструктури, що підсилює процес зникнення сіл. Змін не буде, доки на селі не з'являться економічні ресурси. Як альтернатива – оптимізація з метою більш економного використання наявного ресурсного потенціалу. У нашому прикладі – якісніша освіта за менші кошти. І це теоретично дуже просто вирішити шляхом укрупнення шкіл, що є цілком логічним, і Міністерство освіти пропонує створення «опорних шкіл». Але зовсім інша логіка у мешканців віддалених сіл, і у реалізації можливостей «опорної школи» вони бачать безліч проблем: якою буде відстань до великої школи, як буде організовано підвезення школярів, враховуючи відсутність дорожньої інфраструктури у сільській місцевості? Аналогічними є проблеми і при проведенні реформи охорони здоров'я.

Враховуючи все вище викладене слід зазначити, що в умовах сьогодення вирішити проблему соціальної інфраструктури на селі без державної підтримки неможливо. З іншого боку, реальні результати можна отримати тільки за умови системного підходу до реалізації можливостей та одночасного економічного і соціального розвитку села.

Література

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]: статистична інформація. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua